

Procedura actuală de vămuire a trimerilor poștale internaționale în Republica Moldova

La data de 29.10.2016 intră definitiv în vigoare noua Lege a comunicațiilor poștale nr.36 (aprobată la 17.03.2016 și publicată la 29.04.2016). Odată cu intrarea în vigoare a acesteia, Legea poștei nr.463 din 18.05.1995 este abrogată expres. Concomitent, unele din ordinele vechi (nepublicate) ale Serviciului Vamal ce reglementau anterior procedura de vămuire a trimerilor poștale internaționale¹ au fost abrogate, fiind înlocuite de ordine noi, reglementând aceiași procedură în condițiile noului cadru legislativ.

În acest context, în virtutea noilor reglementări speciale ce țin de procedura de introducere/scoatere și vămuire a trimerilor poștale internaționale, precum și a noilor noțiuni utilizate, semnificații juridice și concepte introduse de noile prevederi, am considerat important de a aduce la cunoștința cititorului o prezentare detaliată a procedurilor aplicate în acest domeniu.

Cadrul legal aplicabil

Bazele legislației cu privire la trimerile poștale se regăsesc în Convenția Poștală Universală, semnată la Geneva la 12 august 2008, ratificată de Republica Moldova prin Legea nr. 18 din 23.02.2002². La nivel național serviciile de poștă sunt reglementate de următoarele acte normative:

- Legea comunicațiilor poștale nr.36 din 17.03.2016³
- Regulile privind prestarea serviciilor poștale, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.798 din 18.06.2002⁴
- Hotărârea ANRCETI nr.22 din 16 septembrie 2016 „Privind stabilirea cuantumului plății de reglementare și monitorizare în domeniul comunicațiilor poștale pentru anul 2017”⁵.

Potrivit prevederilor art.1 pct.5) al Codului vamal „*trecere a frontierei vamale* semnifică *introducerea și scoaterea de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova de mărfuri și mijloace de transport, inclusiv prin expediții poștale internaționale, prin conducte și prin linii de transport electric.*”

De rînd cu cadrul normativ general care se referă la serviciile de poștă și trimerile poștale, urmează a fi menționat și cel specializat, care stipulează aspectele vamale aplicabile modului de introducere și scoatere a trimerilor poștale internaționale. Astfel, ca reglementări vamale cu implicație asupra domeniului în cauză urmează să menționăm:

- Codul Vamal nr. 1149-XIV din 20.07.2000
- Hotărârea Guvernului nr.1140 din 02.11.2005 „*Pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova*”
- Legea nr. 1569 din 20.12.2002 „*Cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice*”

¹ Aici printre cele mai importante menționăm Ordinul nr. 404-O din 05 noiembrie 2010 „Referitor la unele aspecte privind procedura aplicabilă trimerilor poștale internaționale și modificarea unor Ordine ale Serviciului Vamal”

² Monitorul Oficial nr.60-62 din 30.03.2012

³ Monitorul Oficial nr.114-122 din 29.04.2016

⁴ Monitorul Oficial nr.91-94 din 27.06.2002

⁵ Monitorul Oficial nr.315-328 din 23.09.2016

- Ordinul Serviciului Vamal 404-O din 05.11.2010 „Referitor la unele aspecte privind procedura aplicabilă trimiterilor poștale internaționale și modificarea unor Ordine ale Serviciului Vamal”;
- Ordinul Serviciului Vamal nr.17-O din 22.01.2016 „Cu privire la vămuirea electronică a TPI scoase de către persoane juridice”;
- Ordinul Serviciului Vamal nr.55-O din 12.02.2004 „Referitor la aprobarea Instrucțiunii cu privire la procedura verificării corectitudinii determinării valorii în vamă a mărfurilor importate”;
- Ordinul Serviciului Vamal nr.56-O din 21.02.2008 „Cu privire la aprobarea Regulamentului privind vămuirea bunurilor trecute peste frontiera vamală a Republicii Moldova de către persoane fizice și a unor formulare tipizate”⁶.

În opinia autorilor, prezentarea procedurii ce ține de vămuirea trimiterilor poștale internaționale urmează a fi demarată cu răspunsul la două întrebări conceptuale:

1. Ce este o trimitere poștală internațională?
2. Cine este în drept să utilizeze procedura conexă trimiterilor poștale internaționale?

După prezentarea respectivă vom purcede la caracteristica particularităților procedurilor vamale aplicabile trimiterilor poștale internaționale și prestatorilor de servicii poștale.

Semnificația sintagmei „Trimitere Poștală Internațională”.

În temeiul art.2 al Legii comunicațiilor poștale „*trimiterea poștală internațională reprezintă trimiterea poștală expedită de pe teritoriul Republicii Moldova la o adresă care nu se află pe teritoriul acesteia sau expedită din afara Republicii Moldova la o adresă aflată pe teritoriul acesteia.*

Urmînd semnificația sintagmei *furnizor de servicii poștale* (redată de art.2 al aceleași legi, care semnifică *persoana fizică sau juridică autorizată, înregistrată în calitate de întreprinzător în Republica Moldova, a cărei activitate constă, în totalitate sau în parte, în furnizarea serviciilor poștale*), deducem că, în procedura de vămuire a Trimiterilor Poștale Internaționale (în continuare *TPI*) pot fi implicate atît persoanele fizice cît și cele juridice, autorizate și înregistrate în calitate de întreprinzător.

Prin urmare, articolul în speță va oferi anumite explicații privind aplicarea normelor legale în raport atît cu persoanele juridice cît și cu cele fizice, subiecți ai activității de întreprinzător, precum și asupra persoanelor fizice care nu sunt subiecți ai acestei activități, și introduc TPI în scop personal.

În practică, noțiunea de TPI uneori poate fi confundată cu ale noțiuni similare, dar nu identice. Astfel, confuziile respective creează premise pentru înțelegerea eronată a procedurii vamale aplicabile și, prin urmare, asupra drepturilor și obligațiilor pe care le are persoana în raport cu organele vamale pe parcursul vămuirii bunurilor sale. Drept urmare a acestui fapt, considerăm absolut necesar a explica cititorului delimitarea și diferențele între noțiunea de TPI și unele noțiuni asemănătoare.

În mod incipient se impune diferențierea certă dintre esența sintagmelor TPI, mărfuri transportate în grupaj sau ca bagaj neînsoțit.

În legislația în vigoare și practica existentă a organelor vamale se atestă prevederi normative care determină particularitățile acestor proceduri, analogice celor de introducere/scoatere a trimiterilor poștale internaționale.

⁶ Monitorul Oficial nr.74-75 din 11.04.2008

TPI neadmise spre introducerea în țară

Conform art.11 al Legii citate anterior „Trimiterile poștale care nu îndeplinesc condițiile prevăzute în Convenția Poștală Universală nu sînt admise. Trimiterile poștale expediate în vederea unui act fraudulos sau cu intenția de neplată integrală a sumelor datorate, de asemenea, nu sînt admise.

(2) În toate categoriile de trimiteri poștale este interzisă introducerea următoarelor obiecte:

a) stupefiante și substanțe psihotrope, astfel cum sînt definite de către Organul Internațional de Control al Stupefiantelor (OICS);

b) obiecte obscene sau imorale;

c) obiecte contrafăcute și piratate;

d) alte obiecte de import sau circulație care sînt interzise în țara de destinație;

e) obiecte care, prin natura lor sau a ambalajului lor, pot prezenta pericol pentru agenți sau marele public, pot păta sau deteriora celelalte trimiteri poștale, echipamentul poștal sau bunurile care aparțin terților;

f) documente ce au caracter de corespondență actuală și personală schimbate între persoane altele decît expeditorul și destinatarul sau persoanele care locuiesc cu aceștia;

g) materiale explozibile, inflamabile sau radioactive și mărfuri periculoase;

h) dispozitive explozive și echipamente militare inerte, inclusiv grenade inerte, obuze inerte și alte articole analogice, precum și imitații ale unor astfel de dispozitive și articole;

i) animale vii.

(3) Este interzisă introducerea în coletele poștale a corespondenței, cu excepția materialelor arhivate, schimbată între persoane altele decît expeditorul și destinatarul sau persoanele care locuiesc cu aceștia.

(4) Este interzisă introducerea de monede, bancnote, bilete de credit sau valori la purtător, cecuri de călătorie, platină, aur sau argint, prelucrate sau nu, pietre prețioase, bijuterii și alte obiecte prețioase în trimiterile fără valoare declarată.

(5) În mod excepțional sînt admise:

a) în trimiterile poștei de scrisori, altele decît trimiterile cu valoare declarată, următoarele animale:

- albinele, lipitorile și viermii de mătase;

- paraziții și distrugătorii de insecte nocive destinați controlului acestor insecte și schimbului între instituțiile oficial recunoscute;

- muștele din familia *Drosophilidae* destinate cercetării biomedicale și schimbului între instituțiile oficial recunoscute;

b) în colete: animale vii al căror transport prin poștă este autorizat prin regulamentele din domeniul comunicațiilor poștale și din domeniul transportului.

Bagajul neînsoțit

Noțiunea menționată se aplică doar în privința mărfurilor destinate/expediate de către persoanele fizice. Potrivit lit. j) al art. 2 al Legii cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice, prin bagajul neînsoțit se înțeleg *bunurile expediate de către proprietar (posesor) sau la indicația lui, care sînt deplasate peste frontiera vamală de către transportator și nu sînt însoțite de către proprietar (posesor).*

Conform alin.(2) al art.4 al aceleiași legi, „La introducerea bunurilor, bagajului neînsoțit pe teritoriul vamal, persoanele fizice sau transportatorul declară și achită drepturile de import organului vamal situat în punctul de trecere a frontierei de stat. La solicitare, bunurile și

bagajul neînsoțit pot fi vămuite la organul vamal interior, cu respectarea prevederilor legislației în vigoare⁷”.

Și ultima regulă specifică ce ține de această noțiune o stabilește lit.g), alin. (1) al art.5 din aceeași Lege, care stipulează că, persoanele fizice au dreptul „*de a primi bunuri prin intermediul trimerilor poștale internaționale sau al bagajelor neînsoțite, cu condiția că acestea nu sînt destinate activității comerciale sau de producție, precum și cu condiția achitării drepturilor de import*”.

Prin urmare, în cazul introducerii coletelor destinate persoanelor fizice de către o companie de transport, nerecunoscută de către organul vamal drept „*furnizor de servicii poștale*”, bunurile respective se vor califica drept bagaje neînsoțite (dar nu trimeri poștale internaționale), și vor fi supuse achitării drepturilor de import **fără să fie aplicabilă limita neimpozabilă (de 300 de Euro)**.

Introducerea mărfurilor în grupaj

În cazul introducerii/scoaterii mărfurilor destinate persoanelor juridice (chiar și sub formă de colete mici) transportate cu aceiași unitate de transport, acestea se califică de către organele vamale, drept mărfuri transportate în grupaj. Legislația în vigoare nu prevede o definiție expresă a conceptului de grupaj sau careva reguli speciale ce țin de declararea acestor mărfuri. Astfel, la vămuirea mărfurilor transportate sub așa formă, se vor aplica regulile standard de traversare a frontierei, tranzit și import/export, ca și în cazul unui import /export ordinar. În special - este necesară depunerea declarației de tranzit T1 pentru fiecare lot separat (destinatar)⁸, respectarea regulilor de competență teritorială, depunerea declarațiilor vamale în termenul general și pentru fiecare import/export separat. Astfel, principala deosebire a procedurii de vămuire a TPI față de mărfurile transportate în grupaj o constituie lipsa cerinței de statut special de *furnizor de servicii poștale* și **neaplicarea facilităților prevăzute în cazul procedurii aplicabile pentru TPI**.

Noțiunea și condițiile față de persoanele care prestează servicii poștale

Remarcăm că, Legea poștei nr.463 din 18.05.1995 a introdus în cadrul legal intern, pentru prima dată, sintagma „*operator poștal*”. Totuși, la momentul respectiv nu exista o legislație clară și transparentă referitor la statutul furnizorului de servicii poștale, modul de obținere a acestuia și modul de interacțiune cu organele vamale. Acest fapt se datora unor norme învechite și contradictorii care cereau ca operatorii poștali să obțină o licență pentru această activitate, licență care nu era prevăzută de Legea nr.451 din 30.07.2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător.

Remarcăm că, odată cu adoptarea la 30.07.2001 a Legii nr.451-XV cu privire la licențiere⁹ (titlul în varianta inițială) genul de activitate privind prestarea serviciilor poștale nu s-a regăsit în lista celor licențiate. Or, conform art.8 alin.(2) al aceleiași legi „*genurile de activitate care nu sînt indicate la alin.(1) se desfășoară fără licențe*”. Astfel, ca rezultat practic a dispărut reglementarea juridică prin licențiere a activității de prestare a serviciilor poștale. Excepție o constituie doar activitatea de *prestare a serviciilor de plată de către furnizorii de servicii poștale*, care se licențiază de către Banca Națională a Moldovei potrivit prevederilor art. 8, pct. 33² al Legii menționate.

⁷ Această ultimă procedură însă nu este implementată în practică de către Serviciul Vamal

⁸ Cu excepția cazurilor cînd camionul se deplasează sub acoperirea carnetului TIR

⁹ Monitorul Oficial nr. 108-109 din 06.09.2001

La moment, cadrul legal în vigoare (Legea comunicațiilor poștale nr.36) deja utilizează în acest sens sintagmele „expeditor” și „furnizor de servicii poștale”. Conform noilor stipulări furnizarea serviciilor poștale se realizează în condițiile regimului de autorizare generală prevăzut de capitolul V al Legii nr.36 din 17.03.2016. Menționăm că, art. 40 alin.(2) al Legii în vigoare prevede că, „Furnizorii de servicii poștale existenți la data intrării în vigoare a prezentei legi care au intenția să continue activitatea de furnizare a serviciilor poștale au obligația să notifice autoritatea de reglementare privind intenția dată în termen de o lună de la punerea în aplicare a capitolului V.”

Prin urmare, începând cu data de 29.10.2016 **furnizorii de servicii poștale** (*persoanele fizice sau juridice autorizate, înregistrate în calitate de întreprinzător în Republica Moldova, ale căror activitate constă, în totalitate sau în parte, în furnizarea serviciilor poștale*) sunt obligați în termen de o lună de la data de 29.10.2016 să notifice Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, despre continuarea activității de furnizare a serviciilor poștale.

În temeiul art.25 al Legii nr.36 din 17.03.2016, furnizor de serviciu poștal universal se desemnează Întreprinderea de Stat „Poșta Moldovei”.

Concomitent, potrivit art.28 al Legii nr.36 din 17.03.2016 *„Dreptul de a furniza servicii poștale avînd ca obiect trimiteri de corespondență interne și internaționale a căror greutate este mai mică de 350 g este rezervat furnizorului de serviciu poștal universal. Serviciile care fac obiectul unui asemenea drept rezervat sînt denumite servicii poștale rezervate.*

Serviciile poștale altele decît cele rezervate sînt servicii poștale deschise concurenței.”

Conform art.33 alin.(4) al Legii nr.36 din 17.03.2016 *„Furnizarea serviciilor poștale avînd ca obiect trimiteri poștale internaționale se realizează cu respectarea obligațiilor prevăzute de legislația vamală în vigoare.”*

Astfel, cadrul normativ stabilește următoarele cerințe față de companiile care pretind la prestarea serviciilor poștale (inclusiv aplicarea facilităților vamale aferente acestei proceduri):

1) Conform art.33 al Legii nr.36 din 17.03.2016 *„Furnizarea serviciilor poștale se realizează în condițiile regimului de autorizare generală prevăzut de prezentul capitol. „*

2) Conform art.34 al Legii nr.36 din 17.03.2016 *„Orice persoană fizică sau juridică înregistrată în calitate de întreprinzător în Republica Moldova care intenționează să furnizeze servicii poștale, înainte de a începe activitatea, are obligația de a transmite autorității de reglementare o notificare cu privire la această intenție. Notificarea se va realiza în mod obligatoriu prin completarea formularului-tip stabilit și actualizat de autoritatea de reglementare.”*

3) Conform art.12 al Legii nr.36 din 17.03.2016 *„Serviciile poștale și serviciile de plăți poștale se prestează contra plată conform tarifelor care sînt făcute publice.*

4) Conform art.8 *„Furnizarea serviciilor poștale este reglementată de prezenta lege și regulile privind prestarea serviciilor poștale, elaborate de organul central de specialitate și aprobate de Guvern¹⁰.”*

Astfel, oricare din companii care pretinde la statutul de furnizor al serviciilor poștale urmează să respecte atît cerințele generale respective, cît și cele specifice stabilite de Regulile proprii de prestare a serviciilor poștale.

¹⁰ Potrivit art.40 al Legii, Guvernul, în termen de 6 luni va aproba regulile privind prestarea serviciilor poștale, ceea ce nu a fost realizat, la moment fiind încă aplicabile stipulările Hotărîrii Guvernului nr. 798 din 18.06.2002

Procedura vamală aplicabilă și organele abilitate de a vămuia TPI

Actualmente, în temeiul normelor art.17 alin.(3) al Legii nr.36 din 17.03.2016 „Furnizorii de servicii poștale sînt autorizați să supună trimerile poștale internaționale **controlului vamal conform legislației**. Controlul vamal, deplin și definitiv, perfectarea documentelor și efectuarea procedurilor vamale se efectuează de către colaboratorii Serviciului Vamal în locurile de schimb internațional al poștei – încăperi ale furnizorilor de servicii poștale special amenajate în acest scop.

Întru implementarea normelor legale citate a fost emis Ordinul Serviciului Vamal nr.404 din 5 noiembrie 2010, prin intermediul căruia în cadrul Biroului Vamal Chișinău a fost creat un post vamal specializat – postul vamal Chișinău intern 2 „Poșta”, amplasat în cadrul Centrului de Prelucrare și Transportare a Poștei.

Remarcăm că acest Ordin a fost supus examinării în cadrul Grupului de Lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător, întru realizarea prevederilor pct.3 la Hotărîrii Guvernului nr. 512 din 25.04.2016 cu privire la revizuirea actelor normative cu caracter de reglementare a activității de întreprinzător emise de Serviciul Vamal.

În cadrul ședinței Grupului de lucru s-a recomandat abrogarea acestui Ordin, normele căruia au căzut deja în desuetudine, luînd în calcul adoptarea Legii comunicațiilor poștale nr.36 din 17.03.2016, cu elaborarea unui act normativ conform noilor prevederi legale.

În context, a fost elaborat Ordinului Serviciului Vamal *cu privire la procedura aplicabilă trimerilor poștale internaționale*.

Prin urmare, referințele în cele ce urmează se vor efectua inclusiv la prevederile acestui Ordin, care abrogă Ordinul nr.404 din 05.11.2010 cu modificările și completările ulterioare.

- conform art.2 al Legii nr.36 din 17.03.2016 *furnizor de servicii poștale* este persoană fizică sau juridică autorizată, înregistrată în calitate de întreprinzător în Republica Moldova, a cărei activitate constă, în totalitate sau în parte, în furnizarea serviciilor poștale.

Fără a ne referi la vreun act normativ care să reglementeze procedura de recunoaștere a statutului de furnizor de servicii poștale de către organele vamale și reieșind doar din uzanțele și practicile create în acest domeniu pînă la momentul actual, putem menționa următoarele cerințe înaintate, de regulă, de organele vamale pentru permiterea vămuirii trimerilor poștale internaționale cu utilizarea tuturor excepțiilor și facilităților menționate mai jos:

1. Statutul companiei trebuie să prevadă ca una din activitățile economice de bază ale acesteia să fie „prestarea serviciilor poștale”;

2. Compania trebuie să dețină contract de colaborare/reprezentare a intereselor unei companii poștale, fie să fie instituită de aceasta, fie să confirme în alt mod existența relațiilor contractuale legale, în virtutea cărora se va organiza primirea/expedierea TPI;

3. Compania trebuie să dispună de infrastructură minimă necesară primirii/procesării TPI (de exemplu: spații de primire/recepționare a coletelor, spații de depozitare a coletelor).

4. Compania trebuie să confirme obținerea statutului de furnizor de servicii poștale prin prezentarea, de exemplu, a unei scrisori în acest sens, emise de Ministerul Transporturilor.

Examinînd cele menționate mai sus, autoritatea centrală a Serviciului Vamal, la solicitarea furnizorului, va emite o scrisoare de recomandare către biroul vamal Chișinău pentru a califica solicitantul drept un furnizor de servicii poștale.

5. Nu se prezintă drept o condiție obligatorie, dar este recomandabil ca la inițierea unei astfel de activități, furnizorul de servicii poștale să dispună și de un depozit provizoriu în care se vor păstra bunurile sosite, dar nevămuite temporar¹¹.

¹¹ Remarcăm că, întru respectarea principiului previzibilității și transparenței reglementării activității de întreprinzător consacrat de art.4 al Legii nr.235 din 20.07.2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității

Particularitățile procedurii de vămuire a TPI

Consecutiv semnificației sintagmelor „trimitere poștală internațională” și „furnizor de servicii poștale” reflectate de art.2 al Legii nr.36 din 17.03.2016, aceasta totuși reprezintă o serie de particularități în procesul de vămuire a bunurilor introduse/scoase ca TPI.

1. În primul rând ar putea fi menționat art.17 alin.(2) al Legii nr.36 din 17.03.2016 care stipulează că: *„În vederea respectării termenelor de distribuire a trimiterilor poștale internaționale, furnizorii de servicii poștale beneficiază de dreptul de acces cu prioritate la punctele de trecere a frontierei de stat și la organele vamale.”*

2. A doua particularitate foarte importantă din punct de vedere practic o constituie **cazurile când mărfurilor introduse sau scoase în/din Republica Moldova pe cale poștală urmează să fie vămuite doar la PVS** (postul vamal specializat, adică postul vamal Chișinău intern 2 (Poștă), amplasat în cadrul Centrului de Prelucrarea și Transportare a Poștei, Centrul de schimb internațional Poșta), aici fiind incluse următoarele categorii:

a) mărfurile ce au expeditori sau destinatari persoane fizice:

- domiciliați în raza de activitate a biroului vamal Chișinău
- domiciliați în raioanele de est ale RM (Transnistria)
- în privința mărfurilor cărora nu apare obligația vamală, aferentă TPI
- care primesc mărfuri introduse prin intermediul serviciilor de poștă rapidă
- care au solicitat vămuirea la PVS
- care expediază mărfuri prin intermediul TPI

b) având expeditori sau destinatari persoane juridice:

- din raza de activitate a biroului vamal Chișinău;
- în privința mărfurilor cărora nu apare obligația vamală, aferentă TPI.

În acest context menționăm că¹², pentru deservirea serviciilor de curierat (poștă rapidă), în cadrul postului vamal respectiv au fost deschise așa numitele reprezentanțe ale postului vamal. Esența activității acestora constă (până în prezent) în prezența permanentă a colaboratorului vamal și autorizarea zonei de control vamal la sediul și încăperile destinate procesării Trimiterilor Poștale Internaționale ale beneficiarului. La moment, în Republica Moldova sunt înființate¹³ 4 reprezentanțe de acest gen:

- la serviciul de curierat al rețelei TNT
- la serviciul de curierat al rețelei UPS
- la serviciul de curierat al rețelei DHL
- la serviciul de curierat al rețelei FedEx.

Această situație s-a creat istoric, datorită discrepanței dintre Legea privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător și Legea comunicațiilor poștale, despre care am vorbit mai sus. Astfel, în percepția organelor vamale, companiile care anterior au deținut licențe pentru prestarea serviciilor poștale, au fost recunoscute drept operatori poștali (cu menținerea reprezentanțelor postului vamal deschise anterior), iar întreprinderile nou create nu pot fi calificate drept operator poștal fără să confirme cumva acest statut.

Ulterior (aproximativ în anii 2010-2012) la solicitările diferitor agenți economici noi, care nu dețineau anterior licențe și, în percepția organelor vamale nu sînt „adevărați” operatori poștali, aparatul central al Serviciului Vamal a emis cîteva recomandări către biroul vamal Chișinău de a recunoaște unele companii ca operatori poștali, cu aplicarea facilităților

de întreprinzător, precum și art.4 al Legii nr. 317-XV din 18.07.2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale, se impune reglementarea normativă a acestor cerințe.

¹² Fără să existe un temeiul juridic în acest sens sau vreo procedură legală și transparentă

¹³ Fără să existe vreun act normativ de înființare

respective. Asemenea recomandări au fost întemeiate pe scrisorile confirmative (în formă liberă, fără să fie prevăzute de legislație ca un document obligatoriu) emise de către Ministerul Transporturilor.

În baza acestor recomandări, unelor companiilor noi totuși li s-a permis instituirea zonei de control vamal și prezența (periodică) a colaboratorului vamal cu drept de examinare și validare a declarațiilor vamale. Totuși, această practică nu a primit o răspîndire largă, fiind una de excepție, dar nu o regulă. În mod foarte special menționăm și necesitatea obținerii acordului pentru aceasta, a conducerii Serviciului Vamal.

3. Competența teritorială specifică ce se aplică la vămuirea TPI.

Potrivit prevederilor Ordinului SV nr.301 din 27.06.2013 (abrogat prin intermediul Hotărîrii Guvernului nr.512 din 25.04.2016¹⁴) „Cu privire la optimizarea procedurilor de import/export” postul vamal „Poșta” (inclusiv reprezentanțele sale neoficiale) era abilitat să perfecteze declarațiile vamale pentru toți agenți economici, indiferent de sediul acestora și apartenența la raza de activitate a altor birouri vamale. Astfel, de exemplu, un agent economic din raza de activitate a biroului vamal Cahul, putea să primească mărfurile prin intermediul TPI chiar fiind livrate de un prestator cu sediul în Chișinău. În acest caz, destinatarul avea două opțiuni: fie declararea importului la Chișinău, la postul vamal „Poștă” (fără ”permisiune de vămuire la alt birou vamal”), fie perfectarea tranzitului național T1 pînă la postul vamal în raza căruia activează și perfectarea importului după procedura standard.

Odată cu abrogarea acestui Ordin se vor aplica, normele Ordinului „Cu privire la procedura aplicabilă trimerilor poștale internaționale”.

Astfel, conform pct.2 al Ordinului respectiv mărfurile introduse pe cale poștală indicate la acest punct urmează să fie vămuite la PVS.

Mărfurile care nu cad sub incidența pct.2 al Ordinului se vămuiesc consecutiv la PVS și ulterior la posturile vamale, conform competenței teritoriale generale și procedurii stabilite.

Considerăm că, efectuarea acestor proceduri constituie o povară pentru agenții economici, urmînd a fi evaluată posibilitatea revenirii la normele inserate în Ordinul abrogat nr.301 din 27.06.2013.

Mai mult ca atît, în cadrul postului vamal „Poștă” există și modulul special de repartizare a declarațiilor vamale pentru TPI – acestea se repartizează doar colaboratorilor vamali care activează anume în reprezentanța respectivă, prezentă în punctul în care operează furnizorul de servicii poștale respectiv. Alți colaboratori vamali din cadrul aceluiași post vamal nu recepționează aceste declarații. Alte secții și tipuri de control vamal decît cele prezente în reprezentanța de regulă, nu se efectuează.

4. Drept consecință a existenței postului vamal specializat apare și următoarea particularitate a procedurii de vămuire – în privința TPI se efectuează atît controlul primar cît și cel secundar.

Control primar – controlul vamal (inclusiv evaluarea valorii în vamă) al mărfurilor transportate pe cale poștală, efectuat de către PVS cu aplicarea analizei de risc și expediate sub supraveghere vamală organului vamal din teritoriu. Astfel, în rezultatul controlului primar mărfurile nu se pun în liberă circulație, aceasta fiind acordată doar după controlul secundar.

5. Procedura de tranzitare a mărfurilor introduse în țară în calitate de TPI.

Potrivit pct. 4.1 al Ordinului Serviciului Vamal „Cu privire la procedura aplicabilă trimerilor poștale internaționale” „Procedura de introducere a TPI pe teritoriul Republicii Moldova (de la organul vamal de frontieră pînă la PVS) pe cale ferată, rutieră sau pe calea aerului de către furnizorul de serviciu poștal universal și fiind consolidate, se va efectua cu

¹⁴ Monitorul Oficial nr.123-127 din 06.05.2016

utilizarea Borderoului de transport (aprobat prin Ordinul SV nr. 184-O din 18.04.2014), întocmit de către organul vamal de frontieră.

În aceste cazuri, Borderoul pentru transport se va completa conform modelului prezentat în Anexa nr. 1 la prezentul Ordin.

Astfel, pentru TPI destinate persoanelor fizice se va completa Borderoul pentru transport, iar declarația T1 pentru TPI destinate persoanelor juridice.

Totodată, prevederile prezentului subpunct nu se aplică mărfurilor transportate pe cale rutieră sub acoperirea carnetului TIR.

Postul vamal de expediere la pornirea unităților de transport cu TPI aflate sub supraveghere vamală poate aplica sigilii de plumb utilizând sigilatoarele corespunzătoare. Utilizarea sigiliilor de plumb se permite numai în cazurile expedierii TPI de la postul vamal Aeroport (Punctul de schimb Aeroport) la Postul vamal Chișinău Intern 2, Centrul de Prelucrare și Transportare a Poștei și invers.”

Prin urmare, nu este nevoie de perfectat declarațiile vamale de tranzit T1 (inclusiv de prezentat garanția financiară a drepturilor de import) sau de avut alt titlu de tranzit. Procedură analogică de tranzitare este stabilită și la scoaterea TPI din țară.

6. Un al specific avantajos rezidă în termenul mai mare de depunere a declarației vamale. Acesta este prevăzut de alin. (3¹) art. 176 al Codului vamal care prevede că „În cazul expedierilor poștale internaționale, declarația vamală este depusă la organul vamal în termen de 7 zile din momentul trecerii frontierei vamale.”

Astfel, termenul depunerii declarației este mai mare în comparație cu cel general stabilit de alin. (1) al aceluiași articol. Alineatul 3¹ a fost introdus în legislație recent (în anul 2014) în scopul asigurării condițiilor de depunere a declarației în ipoteza în care destinatarul TPI nu a știut despre sosirea mărfurilor în adresa sa și nu a pregătit setul de documente necesare perfectării declarației.

7. O particularitate este prezentă și în cadrul normativ ce reglementează drepturile de import (și exonerarea de acestea) achitate de persoanele fizice la introducerea bunurilor prin intermediul TPI. Astfel, potrivit lit. i) art.2 al Legii nr. 1569 din 20.12.2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice, printr-o trimitere poștală internațională se înțelege *orice trimitere poștală, perfectată în conformitate cu prevederile legislației naționale și ale actelor Uniunii Poștale Internaționale, care parvine pe teritoriul Republicii Moldova sau se acceptă pentru expediere peste hotarele ei.*

Conform lit. d) alin.(1) art.5 al aceleiași Legi, persoanele fizice au dreptul „*de a primi, prin intermediul trimerilor poștale internaționale, fără achitarea drepturilor de import, bunuri, cu condiția că valoarea lor în vamă nu depășește suma de 300 euro și nu sînt destinate activității comerciale sau de producție. În cazul în care valoarea în vamă a mărfurilor depășește limita neimpozabilă de 300 de euro, drepturile de import se vor calcula pornind de la valoarea mărfurilor în vamă, iar limita neimpozabilă menționată nu micșorează valoarea impozabilă a acestora*”. Prin urmare, în comparație cu alte situații, persoanele fizice în această situație sunt lipsite de posibilitatea aplicării tuturor scutirilor de la plata drepturilor de import, așa cum este prevăzut la lit. a) al aceluiași articol¹⁵.

8. Nu în ultimul rînd trebuie menționată particularitatea privind termenul restrîns de examinare a declarațiilor vamale pentru TPI. Așadar, conform art. 199 al Codului Vamal termenul maxim acordat organelor vamale pentru examinarea și validare oricărei declarații vamale (inclusiv de import/export al TPI) actualmente constituie 5 zile. Totodată, în scopul

¹⁵ Se are în vedere posibilitatea introducerii cu scutire a mărfurilor de uz personal sau a celor din Anexa la aceeași Lege, indiferent de costul acestora, chiar și depășind costul de 300 de Euro.

facilitării traficului de mărfuri, inclusiv pe calea TPI, prin Dispoziția nr.328-d din 27 iunie 2013, Serviciul Vamal a stabilit niște termeni mai reduși pentru examinarea declarațiilor vamale. Acesta este stabilit pentru inspectorii vamali și variază în dependență de culoarul de control atribuit declarației vamale:

- 20 de min. pentru culoarul „verde”
- 1 oră pentru culoarul „galben”

Termenii respectivi sînt mai restrînși decît termenii generali de examinare și perfectare a declarațiilor vamale pentru mărfurile transportate cu alte tipuri de transport.

De remarcat că, termenii respectivi se aplică în mod egală atît la importul, cît și la exportul mărfurilor prin TPI.

9. După practica creată în Republica Moldova, majoritatea prestatorilor de servicii de curierat au obținut și licențe de broker vamal. Aceasta, la rîndul său, le permite atît să presteze serviciile mai complexe clienților săi (inclusiv livrarea clientului a TPI deja vămuite, acestea fiind puse în liberă circulație), cît și să dispună de anumite drepturi suplimentare, în comparație cu un prestator de servicii poștale ordinar. În mod special menționăm **posibilitatea achitării drepturilor de import nemijlocit de către brokerul vamal** pentru clienții săi – fie persoane fizice, fie juridice.

În acest sens, posibilitatea de achitare a drepturilor de import pentru persoanele juridice a existat întotdeauna, din momentul implementării declarației vamale în detaliu (rubrici separate „Destinatar”, „Responsabil financiar” și „Plătitor vamal”). Iar posibilitatea de achitare a drepturilor de import pentru persoanele fizice a fost introdusă recent, prin intermediul Ordinului Serviciului Vamal nr. 284 din 19.06.2013¹⁶, care a introdus în Chitanțierul TV-14 o rubrică separată nr.7 „Plătitor vamal”, ce se utilizează în cazul achitării de către brokerul vamal a drepturilor de import pentru clientul său – persoană fizică.

10. Prin intermediul Legii cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative nr.71 din 12.04.2015¹⁷ au fost operate **un șir de amendamente** în Codul vamal și Codul fiscal care au insera unele noi facilități, aplicabile preponderent pentru mărfurile transportate prin intermediul TPI.

Astfel, art.5 al Codului fiscal a fost completat cu pct.44 sintagma *Mostre de mărfuri – orice articol care reprezintă un tip de marfă al cărui mod de prezentare și cantitate, pentru mărfuri de același tip, îl exclude de la folosirea sa în alte scopuri decît pentru obținerea de comenzi pentru mărfuri de tipul celor pe care le reprezintă.*”

Conform amendamentelor aduse art.103 al aceluiași Cod „(9⁷) *Se scutește de T.V.A. importul mostrelor de mărfuri cu valoarea în vamă care nu depășește 22 euro pentru un import și care nu include cheltuielile prevăzute la art.11 alin.(1) lit.a) din [Legea nr.1380-XIII din 20 noiembrie 1997](#) cu privire la tariful vamal, cu condiția ca aceste cheltuieli să fie distincte. În cazul în care valoarea mostrelor de mărfuri depășește limita neimpozabilă indicată, T.V.A. se calculează pornind de la valoarea în vamă a mostrelor de mărfuri, iar limita neimpozabilă menționată nu micșorează valoarea impozabilă a acestora. Pentru a beneficia de scutire, mostrele de mărfuri trebuie să fie de nefolosit prin rupere, perforare sau marcarea clară și permanentă sau prin alte procedee, cu condiția ca această operațiune să nu le distrugă caracterul de mostre. Scutirea de T.V.A. nu se aplică produselor alcoolice de la pozițiile tarifare 220300, 2204, 2205, 220600, 2207, 2208, parfumurilor și apelor de toaletă de la poziția tarifară 330300, tutunului și produselor pe bază de tutun de la pozițiile tarifare 2401, 2402 și 2403.*”

¹⁶ Monitorul Oficial Nr. 152-158 din 19.07.2013

¹⁷ Monitorul Oficial nr.102-104 din 28.04.2015

La fel, importul aceleiași categorii de mărfuri este scutit inclusiv de taxa vamală, în temeiul art.28 lit.q³ al Legii cu privire la tariful vamal nr.1380 din 20 noiembrie 1997.

Urmare celor reliefate mai sus și reieșind din tendințele moderne în comerțul internațional contemporan, putem conchide că, volumul de mărfuri importate și exportate în/din Republica Moldova pe calea trimiterilor poștale internaționale se află în creștere continuă, înlocuind importurile clasice (cu cantități angro). Prin urmare, importanța procedurii legale de vămuire a acestora devine tot mai actuală și mai sporită, iar pentru persoanele de rînd, cît și pentru companiile care au tangențe cu importul mărfurilor, devine tot mai esențial de a cunoaște regulile de joc și a înțelege toate particularitățile procedurii ce ține de vămuirea trimiterilor poștale internațional.

Statul, la rîndul său, urmează să acorde atenție cuvenită în reglementarea acestui tip de comerț extern, precum și să-l faciliteze la maximum, luînd în calcul impactul enorm al acestuia asupra economiei naționale.

Eduard Sîrbu,
Magistru în drept

Liliana Dabija,
Magistru în drept